

Rekenkamer

Jaarverslag 2017

ONDERZOEK

- Juridische borging privacy in het sociaal domein
- Kinderen uit kansarme gezinnen
- Externe inhuur
- Informatiepositie raad, Blaricum (maart 2018)

BUDGET

- Inkomsten :

• Gemeenten	€ 51.000
• Reserve 2016	€ 19.585
Totaal	€ 70.585

- Uitgaven :

• Onderzoeken	€ 20.371
• Honorering leden	€ 25.436
• Reservering onderzoeken 2017	€ 20.375
• Diversen	€ 914
• Reservering 2017	€ 3.488
Totaal	€ 70.585

COM²UNICATIE

- Website: Gemeente – onder Bestuur – Gemeenteraad – Rekenkamer
- Telefoon: 035-7513298
- E-mail: rekenkamer@belcombinatie.nl

TEAM

- Karin Stadhouders, voorzitter
- Etienne Lemmens, penningmeester
- Tineke de Jonge, lid
- Janny Schreiber, ambtelijk secretaris

KWALITEIT

Door meer informatie: klik op betreffende item of scroll verder

Jaarverslag 2017

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Samenstelling Rekenkamer BEL	3
3. Uitgevoerde onderzoeken in 2017, doorkijk naar 2018	3
4. Communicatie en evaluatie	6
5. Kwaliteit	7
6. Jaarrekening 2017	7
Bijlage 1: Nevenfuncties leden Rekenkamer BEL	8

[<Klik hier om terug naar boven te gaan>](#)

1. Inleiding

De gemeenteraden van Blaricum, Eemnes en Laren hebben ieder hun eigen rekenkamerfunctie, maar elke raad benoemt hiertoe dezelfde personen. Daarmee geven zij gezamenlijk invulling aan de rekenkamerfunctie en ontstaat feitelijk één gezamenlijke rekenkamer. Deze is organisatorisch ondergebracht in de Stichting Rekenkamercommissie BEL.

In dit jaarverslag legt de Rekenkamer BEL verantwoording af over het onderzoek en de activiteiten die zij in 2017 heeft uitgevoerd en de baten en lasten in dat jaar.

De Rekenkamer BEL heeft een onafhankelijke positie binnen de BEL-gemeenten, zowel ten opzichte van gemeenteraad, college en ambtelijke organisatie als ten opzichte van burgers, bedrijven en instellingen. Het onderzoek van de rekenkamer richt zich op de doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid van het beleid van de BEL-gemeenten. De conclusies en aanbevelingen van rekenkameronderzoek zijn in de eerste plaats gericht op de raden, maar kunnen ook worden geadresseerd aan de colleges van B en W. De rekenkamer beoogt door haar onderzoek een bijdrage te leveren aan een goed bestuur in de BEL-gemeenten en het vertrouwen van de burger in dat bestuur. De onderwerpen voor het onderzoek dat de rekenkamer in 2018 wil gaan uitvoeren, staan beschreven in het jaarplan 2018.

[<Klik hier om terug naar boven te gaan>](#)

2. Samenstelling Rekenkamer BEL

De Rekenkamer BEL bestaat uit drie externe leden:

- drs. R.C.M. (Karin) [Stadhouders](#) (voorzitter);
- drs. E.J.M. (Etienne) [Lemmens](#) (penningmeester);
- dr. J.J. (Tineke) [de Jonge](#) (lid).

De overige functies van de rekenkamerleden staan vermeld in bijlage A van dit jaarverslag.

Het secretariaat van de rekenkamer wordt gevoerd door [Janny Schreiber](#).

De drie plaatsvervangend voorzitters van de gemeenteraden vormen het bestuur van de Stichting Rekenkamercommissie BEL. Op 29 Mei 2017 is de heer E.H.J. Wortel overleden, die de gemeente Laren vanaf de oprichting van de stichting in het bestuur vertegenwoordigde. Zijn plaats is ingenomen door mevrouw J. Timmerman-Hamers. Sinds 18 juli 2017 bestaat het bestuur uit de volgende personen:

- mw. G.R. Kukupessy-Rokebrand (Blaricum);
- dhr. E.M. van IJken (Eemnes);
- mw. J. Timmerman-Hamers (Laren) vanaf 18 juli 2017.

[<Klik hier om terug naar boven te gaan>](#)

3. Uitgevoerde onderzoeken in 2017; doorkijk naar 2018

De rekenkamer maakt onderscheid tussen een uitgebreid onderzoek en een korte toets. In aanvulling daarop heeft de rekenkamer in 2017 de rekenkamerbrief als nieuw product geïntroduceerd. De rekenkamerbrief is een handreiking aan de raden voor een beleidsveld dat nog in ontwikkeling is. De Rekenkamer BEL sluit daarmee aan bij een groeiend aantal lokale en provinciale rekenkamers die ex ante en ex durante onderzoeken voor de besluitvorming in raden en staten uitvoeren. Dit product getuigt van een bredere opvatting van rekenkamerwerk, die erop gericht is de raden te

voorzien van informatie voor het beoordelen van beleidsvoorstellen of het nemen van beleidsinitiatieven.

De Rekenkamer BEL heeft in 2017 de korte toets “Juridische borging van privacy in het sociaal domein” en het onderzoek “Externe inhuur BEL Combinatie en BEL-gemeenten” afgerond. Beide onderzoeken richtten zich op alle drie de gemeenten. Wel gestart maar nog niet afgerond is de korte toets “Besluitvorming rond aanleg van de kunstgrasvelden bij voetbalvereniging BVV’31”. Dit is het eerste in een serie van drie onderzoeken (korte toetsen) naar de informatiepositie van de raad in besluitvormingsprocessen, in respectievelijk Blaricum, Eemnes en Laren. Verder zijn voorbereidingen getroffen voor de uitvoering van het onderzoek “Toegang Wmo en Jeugdwet: de toegang tot zorg en voorzieningen in de BEL-gemeenten” dat begin 2018 van start gaat. Daarnaast heeft de rekenkamer de rekenkamerbrieven “Kinderen uit kansarme gezinnen” en “Pilot burgeradviseur” opgesteld.

Hierna volgt van elk van deze producten een korte samenvatting.

Onderzoek "Juridische borging van privacy in het sociaal domein"

Het rapport over de resultaten van deze korte toets, die is gestart op 29 augustus 2016, is in februari 2017 aan de raadsleden gezonden. Voor dit onderzoek heeft de rekenkamer de volgende hoofdvraag geformuleerd:

Hoe is in het licht van de toegenomen decentralisatie en verdergaande digitalisering de privacy van burgers juridisch geborgd binnen de gemeenten Blaricum, Eemnes en Laren en op welke punten behoeft dit verbetering?

Het onderzoek heeft een aantal verbeterpunten opgeleverd. Zo is er geen managementinformatie vanuit de uitvoerende gemeenten richting de BEL-gemeenten. De BEL Combinatie staat op afstand en heeft geen zicht op de risico’s. De BEL-gemeenten zijn voor hun informatie afhankelijk van de initiatieven uit de uitvoerende organisaties. De GAP¹ en risicoanalyse die de CISO zou uitvoeren om de risico’s in beeld te krijgen had vanwege een tekort aan capaciteit ten tijde van het onderzoek nog niet plaatsgevonden. De rekenkamer heeft geconstateerd dat de BEL- (en de HBEL-) organisatie al werkt aan verbetering. Zo zoekt de CISO samenwerking met de CISO’s uit Huizen en Amersfoort. Het beveiligd mailen is in de zomer van 2016 ingevoerd, waardoor het risico op dat vlak aanzienlijk is ingeperkt. Ten slotte is er op meerdere niveaus binnen de uitvoeringsorganisatie oog voor het belang van het creëren van een meldcultuur. Binnen de gemeenten bestaat het besef dat dit een ingewikkeld proces is, dat niet draait om strikte procedures met verwijzingen naar sancties, maar om een procedure waarin medewerkers zich veilig voelen om eventuele datalekken te melden.

Het verheugt de rekenkamer dat de colleges van de BEL-gemeenten in hun gelijkkluidende reactie de aanbevelingen uit het opgeleverde rapport over het onderzoek grotendeels hebben overgenomen. Positief is daarnaast dat de colleges hebben aangegeven dat de aanbevelingen aan de raad al worden opgevolgd. De rekenkamer heeft de colleges ook geadviseerd om vast te leggen dat de ketenpartners het privacyprotocol van de BEL-gemeenten als richtlijn moeten nemen. De reactie van de colleges dat elke ketenpartner verantwoordelijk is voor z’n eigen privacyprotocol, vindt de rekenkamer onbevredigend. Gemeenten zijn immers verantwoordelijk voor de veiligheid van de gegevens over hun inwoners, die door hen worden beheerd en die voor hen worden verwerkt door derden. De burger moet er dus op kunnen vertrouwen dat de ketenpartners die de gegevens verwerken, minimaal dezelfde richtlijnen voor privacy en beveiliging hanteren als die de gemeenten zichzelf opleggen.

Het rekenkamerrapport is behandeld in de raden van Blaricum (28 maart 2017), Eemnes (27 maart 2017) en Laren (29 maart 2017). In alle drie de raden zijn de aanbevelingen ongewijzigd overgenomen. De raad van Blaricum heeft daarbij een motie aangenomen waarin het college werd opgeroepen voor 1 juli 2017 een voorstel aan de raad te doen waarin vermeld:

- welke stappen, op welke termijn genomen worden om te komen tot een situatie waarin de gemeente zelf de controle (terug) krijgt over de hele informatiebeveiliging, inclusief privacy-beheer, voor alle informatie betreffende de eigen inwoners;
- op welke parameters (waaronder incidenten en datalekken) het college zich op korte termijn, zo spoedig mogelijk, en structureel door de uitvoerende gemeente Huizen gaat laten informeren over “privacy-aspecten in het sociaal domein” en hoe vaak het college het nuttig acht hierover de raad structureel en proactief te gaan informeren.

Rekenkamerbrief "Kinderen uit kansarme gezinnen"

De rekenkamerbrief “Kinderen uit kansarme gezinnen” is in september 2017 aan de raadsleden gezonden. Het doel van de rekenkamer is de gemeenteraden van dienst te zijn bij de besluitvorming rond de besteding van het budget voor kinderen uit kansarme gezinnen.

Rekenkamerbrief "Pilot burgeradviseur"

Deze rekenkamerbrief heeft de rekenkamer in oktober 2017 aan de raadsleden gezonden. Doel van deze pilot is om een inwoner als adviseur te betrekken bij de uitvoering van een van de onderzoeken van de rekenkamer. De rekenkamerbrief gaat in op de voorwaarden voor de inzet van een burgeradviseur.

Onderzoek "Externe inhuur BEL Combinatie en BEL-gemeenten"

Dit rekenkameronderzoek is op 14 oktober 2016 van start gegaan. Het rekenkamerrapport is op 6 juni 2017 aan de raadsleden van de drie gemeenten gezonden.

De centrale onderzoeksvraag was drieledig:

- Wat is het beleid van de BEL-gemeenten en de BEL Combinatie op het terrein van externe inhuur van personeel?
- Wat zijn de gevolgen hiervan voor de wijze van kennisoverdracht naar de vaste werkorganisatie?
- Welk effect heeft dit op de continuïteit en de kwaliteit van de werkprocessen?

Op basis van de onderzoeksbevindingen heeft de rekenkamer een aantal aanbevelingen gedaan, zowel aan de gemeenteraden als aan de colleges van B en W. Aan de gemeenteraden adviseert de rekenkamer om zich voldoende te laten informeren over de totale lasten en aard van externe inhuur, om zich uit te spreken over de toelaatbare omvang van het inhuurbudget en voor welke doelen zij externe inhuur aanvaardbaar vinden. Ook beveelt de rekenkamer de raden aan om actief gebruik te maken van de mogelijkheid om zienswijzen over externe inhuur in te dienen, als daarvoor aanleiding is. Tot slot beveelt de rekenkamer de colleges aan ervoor te zorgen, dat er een eenduidige, breed gedragen visie op externe inhuur en andere vormen van flexibele arbeid komt en dat deze ook wordt geïmplementeerd.

De drie gemeenteraden van hebben het rekenkamerrapport "Externe inhuur" behandeld in hun vergaderingen van 31 oktober 2017 (Blaricum), 27 november 2017 (Eemnes) en 1 november 2017

(Laren). De aanbevelingen in het rapport zijn door de drie raden niet overgenomen, maar voor kennisgeving aangenomen.

Onderzoek "Informatiepositie van de raad in besluitvormingsprocessen"

Eerste deelonderzoek: Blaricum.

Dit onderzoek is in oktober 2017 van start gegaan. Voor dit onderzoek zal in elk van de drie gemeenten een actuele casus onderzocht worden.

De eerste van de drie deelonderzoeken was gericht op Blaricum en wel op het besluitvormingsproces rond aanleg van de kunstgrasvelden bij voetbalvereniging BVV'31".

De rekenkamer heeft hierbij de volgende hoofdvragen geformuleerd:

- Hoe is het besluitvormingsproces voor de aanleg van de kunstgras voetbalvelden van BVV'31 verlopen en hoe verhoudt zich dit tot de wet- en regelgeving en de gemeentelijke beleidskaders?
- Wat was en is de positie van de raad binnen het hiervoor genoemde besluitvormingsproces en in welke mate is dit in lijn met de wet- en regelgeving en de gemeentelijke beleidskaders op dit vlak?

De rapportage over het deelonderzoek in Blaricum zal in het eerste kwartaal van 2018 worden afgerond.

Onderzoek "Toegang Wmo en Jeugdwet: de toegang tot zorg en voorzieningen in de BEL-gemeenten"

De voorbereiding voor het onderzoek is in oktober 2017 gestart. Het onderzoek zelf start in 2018. Voor dit onderzoek heeft de rekenkamer als pilot een inwoner benoemd om als burgeradviseur deel te nemen (zie §4. Evaluatie en communicatie).

[<Klik hier om terug naar boven te gaan>](#)

4. Communicatie en evaluatie

Voortbordurend op haar besluit van 2016 voert de rekenkamer na ieder onderzoek/korte toets een interne evaluatie uit. Eveneens houdt de rekenkamer vanaf 2016 een overzicht bij van de uitgevoerde onderzoeken en wat de raden met de aanbevelingen hebben gedaan.

In oktober 2017 is de directie van de BEL Combinatie gevraagd naar de opvolging van de aanbevelingen van de onderzoeken en korte toetsen vanaf 2012 tot en met 2017. De rekenkamer heeft dit overzicht op 30 januari 2018 ontvangen. Daaruit blijkt dat de meeste aanbevelingen worden besproken in de commissie en raad, overgenomen en geïmplementeerd. Een volledige rapportage over de opvolging van de aanbevelingen zal worden opgenomen in de evaluatie die de rekenkamer van plan is in de eerste helft van 2018 te houden.

Om de communicatie met raadsleden te versterken is per gemeenteraad één van de drie rekenkamerleden als contactpersoon aangewezen: Etienne Lemmens voor Blaricum, Tineke de Jonge voor Eemnes en Karin Stadhouders voor Laren.

Daarnaast heeft de rekenkamer in de eerste helft van 2017 haar ronde langs alle raadsfracties afgerond, om zo te horen welke onderwerpen binnen de fracties leven en het werk van de rekenkamer toe te lichten. De rekenkamer heeft deze bezoeken als nuttig en verrijkend ervaren en de opbrengst ervan gebruikt voor de keuze en uitwerking van nieuwe onderzoeken.

Ook voor de burgers van de BEL-gemeenten wil de rekenkamer zich meer zichtbaar maken, bijvoorbeeld door de webpagina van de rekenkamer meer burgervriendelijk te maken en door de pers te attenderen op de publicatie van onderzoeksrapporten. Als pilot wordt in 2018 een burgeradviseur betrokken bij de uitvoering van het onderzoek "Toegang tot de WMO en jeugdzorg".

Meer informatie van en over de Rekenkamer BEL is te vinden op de websites van de drie gemeenten, op de eigen pagina van de rekenkamer. Contact opnemen met en vragen stellen aan de rekenkamer kan via het secretariaat van de rekenkamer: rekenkamer@belcombinatie.nl.

[<Klik hier om terug naar boven te gaan>](#)

5. Kwaliteit

Om de kwaliteit van haar werk te borgen, is de rekenkamer in het najaar van 2016 begonnen om een kwaliteitsdocument op te stellen. De Rekenkamer verwacht dit document in maart 2017 ter goedkeuring aan het bestuur van de Stichting Rekenkamercommissie BEL te kunnen voorleggen.

In het kwaliteitsdocument verwoordt de Rekenkamer BEL haar missie en visie en maakt zij haar werkwijze transparant. Naast de missie en visie, geeft het kwaliteitsdocument inzicht in de soorten onderzoek die de rekenkamer onderscheidt, het onderzoeksprotocol, de werkwijze en voorwaarden voor uitbesteding van onderzoek, het protocol voor het jaarplan en jaarverslag, evaluatie en doorwerking, de wijze van publiceren van officiële documenten en omgaan met integriteit. In de toekomst zal de rekenkamer voor de kwaliteitseisen die zij stelt aan onderzoek, in offertetrajecten c.q. bij gunning van een opdracht naar dit kwaliteitsdocument verwijzen.

[<Klik hier om terug naar boven te gaan>](#)

6. Jaarrekening 2017

De Rekenkamer BEL beschikt over een eigen budget dat de drie gemeenten beschikbaar stellen. In 2017 bedroeg dit budget € 17.000,- per gemeente. De kosten zijn als volgt verdeeld:

		Kosten *	Inkomsten
1	Onderzoeken (incl. korte toets)	€ 20.371,81	
2	Honorering leden	€ 25.436,00	
3	Diverse	€ 914,81	
4	Reserve uit 2016		€ 19.585,64
5	Bijdragen 3 gemeenten		€ 51.000,00
6	Reservering afronding onderzoek 2017	€ 20.375,00	
7	Reserve voor 2018	€ 3.488,02	
	Totaal	€ 70.585,64	€ 70.585,64

* De kosten zijn exclusief BTW.

Ons jaarbudget is met ingang van 2014 omlaag bijgesteld naar het gemiddelde van de uitgaven van de laatste jaren. De laatste factuur van het onderzoek "Informatiepositie van de raad in besluitvormingsprocessen casus Blaricum" en de facturen van het onderzoek "Toegang Wmo en Jeugdwet: de toegang tot zorg en voorzieningen in de BEL-gemeenten" moeten nog worden ingediend. Dit laatstgenoemde onderzoek is voorbereid in 2017, maar gaat pas in 2018 van start. Het hiervoor bestemde bedrag wordt gereserveerd voor 2018.

[<Klik hier om terug naar boven te gaan>](#)

Bijlage 1: Nevenfuncties leden Rekenkamer BEL

Karin Stadhouders (voorzitter)

- ⤴ Eigenaar Verhalen van Stad en Land (onderzoek, publicatie en advies over cultuurhistorie, erfgoed en landschap);
- ⤴ Eigenaar Stadhouders onderzoek, tekst en advies (activiteiten in publieke sector / openbaar bestuur);
- ⤴ Onderzoeker bij Centre for Global Heritage and Development, Universiteit Leiden
- ⤴ Voorzitter / extern lid rekenkamer Amersfoort;
- ⤴ Voorzitter stichting Vrienden van Abrona, Zeist.

Etienne Lemmens (penningmeester vanaf juni 2015 en waarnemend voorzitter vanaf december 2015)

- ⤴ Venoot Prae Advies en onderzoek B.V., sociale zekerheid en arbeidsmarktvaartstukken;
- ⤴ Venoot BB35 Advies en onderzoek B.V., sociale zekerheid en arbeidsmarktvaartstukken;
- ⤴ Voorzitter Rekenkamercommissies Brunssum en Landgraaf;
- ⤴ Plaatsvervangend voorzitter Rekenkamer Heerlen;
- ⤴ Bestuurslid Nederlandse Vereniging voor Rekenkamers en Rekenkamerfuncties;
- ⤴ Bestuurslid FNV Zelfstandigen
- ⤴ Secretaris Stichting Orbis, sociale zekerheid en arbeidsmarktvaartstukken;
- ⤴ Secretaris Stichting Kennisontwikkeling Sociale Domein (KOSD).

Tineke de Jonge (lid vanaf juni 2015)

- ⤴ Business Controller UWV Werkbedrijf;
- ⤴ Gastonderzoeker Erasmus Happiness Economics Research Organisation, Erasmus Universiteit Rotterdam;
- ⤴ Lid Verantwoordingsorgaan UWV Pensioenfonds.
- ⤴ Externe Expert op de Eurofoundlijsten voor de thema's Survey Management en Quality of Life.

[<Klik hier om terug naar boven te gaan>](#)